

14.6.2011

Oikeusministeriölle

Dnro OM 7/021/2010

Lapin aluehallintoviraston lausunto toimikunnan mietinnöstä ”Hovi- ja hallinto-oikeusverkoston kehittäminen”

Lapin aluehallintovirasto antaa asiassa seuraavan lausunnon:

1. Tiivistelmä toimikunnan ehdotuksista

Lapin aluehallintoviraston käsitys muutoksenhakutuomioistuinveroston kehittämistarpeista on, että mahdollisimman tasakokoisiin yksiköihin pyrkimisen ei tule olla itsetarkoitus, koska myöskään väestö ja yritykset eivät sijoitu Suomessa tasaisesti. Ei myöskään ole selvitetty, että nykyiset tuomioistuimet, esim. Rovaniemen hallinto-oikeus, olisivat niin pieniä, että riittävää erityisosaamista ei voida varmistaa. Päinvastoin, Lapin näkökulmasta tarkasteltuna on oikeusturvaodotuksiin myös alueen erityisasioissa kyetty nykyisellään varsin hyvin vastaamaan.

Toimikunnan esittämiä toistamiseen todistelun ja matkakäräjien vähentämistä Lapin aluehallintovirasto kannattaa, kunhan asianosaisen oikeusturva ei vaarannu.

Lapin aluehallintovirasto kannattaa Rovaniemen hovioikeuden säilyttämistä sijaintipaikkanaan Rovaniemi ja Kainuun käräjäoikeuden liittämistä Rovaniemen hovioikeuspiiriin.

Hallinto-oikeusverkoston osalta Lapin aluehallintovirasto katsoo, että Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeuksia ei tule yhdistää, ja jos ne kuitenkin yhdistettäisiin, tulee yhdistetyn hallinto-oikeuden sijaintipaikan olla Rovaniemi ja tuomioistuimen nimen Rovaniemen hallinto-oikeus.

2. Perustelut Rovaniemen hallinto-oikeuden kehittämisvaihtoehtoihin

Aluehallintovirasto muistuttaa, että käsittelyaikaerojen eivät ole ainoa kansalaisten yhdenvertaisuutta vaarantava tekijä. Myös se, että muutoksenhakutuomioistuimet ovat vaihtelevalla etäisyydellä kansalaisista, vaarantaa yhdenvertaisuutta ja lisää kustannuksia erityisesti suullisten käsittelyjen osalta. Keski- ja Pohjois-Lapista tuleville jo Rovaniemi on suhteellisen kaukana, ja jos sijaintipaikkana on Oulu, tulee yhdensuuntaiseen matkaan vielä yli 200 kilometriä lisää.

On kyseenalaista, miten Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeuksien yhdistäminen helpottaisi muun Suomen hallinto-oikeuksien jutturuuhkia, jotka ovat uudistustarpeen todellinen syy.

Tavoitteena on toimeksiannon mukaan parantaa mahdollisuuksia virkauran etenemiselle ja tehtäväkierrolle sekä taata työuraa edistävä työympäristö. Näitä tavoitteita Rovaniemen oikeudellisen osaamisen keskittymä juuri turvaa. Rovaniemellä sijaitsevat yksi kolmesta Suomen oikeustieteellisestä tiedekunnasta, hovioikeus, hallinto-oikeus, kärjäoikeus ja monet hallintoviranomaiset. Onkin vaikea nähdä, miten tämän keskittymän purkaminen esim. siirtämällä hallinto-oikeus pois Rovaniemeltä edistäisi mainittuja tavoitteita.

Mietinnössäkin sivulla 24 todetaan: "Kuitenkin myös optimaalista ko-koa suuremmat tai pienemmät muutoksenhakutuomioistuimet voivat saavuttaa hyviä tuloksia, kuten on käytännössä tapahtunutkin." Tähän on helppo yhtyä. Tuomioistuimen koko ei voi olla isetarkoitus, jonka perusteella toimiva järjestelmä väkisin muutetaan.

Edelleen mietinnössä sivulla 29 todetaan, että muutoksenhakutuomioistuinten toiminnassa saavutettujen kustannussäästöjen on oltava todellisia. Tätä osin aluehallintovirasto yhtyy ylituomari Marjatta Mäenpään mietintöön jättämään erivään mielipiteeseen siitä, että hallinto-oikeuden sijoittamisesta Ouluun aiheutuville suhteellisen vähäisillä säästöillä toimintakustannuksissa ei voi olla olennaisia merkitystä oikeusturvan parantamiseen tähtäävässä tuomioistuinrakenteen uudistamistoimenpiteissä.

Rovaniemen hallinto-oikeuden siirtäminen Ouluun uhkasi kansalaisten ja elinkeinoelämän oikeuksia mm. kaivostointiaa, tuulivoimapuistoja ja turturaluoiden yleiskaavoja koskevien valituksien käsittelyn viivästymisten muodossa. Myös muiden Lappia erityisesti koskevien asioiden osalta (mm. saamelaisasiat ja poroasiat) erityisasiantuntemus on Rovaniemen hallinto-oikeudessa. Erityisosaaminen on vaarassa kadota tai ainakin selvästi vähentyä hallinto-oikeudesta, sillä koko henkilöstö tuskin on halukas muuttamaan Ouluun.

Rovaniemen hallinto-oikeuden säilyttämistä puoltaa myös keskeisten valtionhallinnon viranomaisten - mm. aluehallintoviraston - sijainti Rovaniemellä. Kuten mietinnössäkin todetaan, hallinto-oikeuksien

tärkeimpiä sidosryhmiä ovat mm. hallintoviranomaiset. Aluehallintoviraston ja hallinto-oikeuden yhteistyö Rovaniemellä on ollut tiivistä. Hallinto-oikeuden siirto Ouluun vaikeuttaisi sitä. Aluehallintovirasto on myös ollut hallinto-oikeuden suullisissa käsittelyissä mm. alko-ohjallintoa koskevissa asioissa, ja hallinto-oikeuden siirto yli 200 kilometrin päähän Ouluun aiheuttaisi myös aluehallintovirastolle lisäkuluja ja matkustamista.

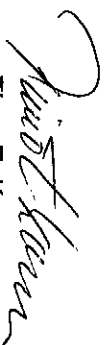
Hallinto-oikeuksien osalta toimikunta päätyy siihen että Rovaniemen ja Oulun yhdistäminen yhdeksi yksiköksi olisi välttämätöntä hallinto-oikeuksien tasakokoisuuden vuoksi. Kuitenkaan hovioikeuksienkaan puolella mietinnön mukaan ei päästäisi tasakokoon, vaan hovioikeuksien koon vaihteluväli säilyisi suurin piirtein ennallaan.

Mietinnön sivulla 54 todetaan, että Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeuksien yhdistäminen olisi myös alueellisesti perusteltu ratkaisu, koska Pohjois-Suomi muodostaa varsin yhtenäisen alueen. Jos ja kun Pohjois-Suomella tarkoitetaan Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakuntia, osoittaa väite alueen tuntemattomuutta. Mainitut maakunnat yhdessä eivät muodosta yhtenäistä aluetta maantieteellisesti tai muutenkaan. Mietinnössä käytetty yhdistelyn oikeuden työnimi Pohjois-Suomen hallinto-oikeus ei myöskään ole aluehallintoviraston käsityksen mukaan hyvä, vaan hovioikeuden tapaan olisi nimeksi sopivin Rovaniemen hallinto-oikeus sijaintipaikkanaan Rovaniemi.

Aluehallintovirasto katsoo myös, että hallinto-oikeuden sijaintipaikkaehdotuksen perustelut ovat puutteelliset: samoilla perusteilla on hovioikeuden osalta esitetty sijaintipaikaksi Rovaniemeä ja hallinto-oikeuden osalta Oulua. Perustelluunta on säilyttää Rovaniemen oikeuskeskitymässä niin hovioikeus kuin nykyinen tai yhdistetty hallinto-oikeuskin. Oulussa ei oikeuskeskitymää ole, eikä sitä hallinto-oikeuden siirtymisellä sinne syntyisikään, vaan lopputuloksena olisi, ettei oikeuskeskitymää ei olisi enää en. Pohjois-Suomen alueella olenkaan, ja synergiaedut menetettäisiin.

Ylijohtaja

Timo E. Korva

Toimintayksikön päällikkö,
ylitarkastaja

Keijo Mattila

Jakelu:

sähköpostitse oikeusministerio@om.fi